

2021

1998
Čihadla

**Nadace
Ivana Dejmala**
pro ochranu přírody

30 let

Za lesy, za vodu, za přírodu!

**RNDr. František Pelc, předseda správní rady
Nadace Ivana Dejmala pro ochranu přírody**

Třiceti letá

Nadace Ivana Dejmala pro ochranu přírody oslaví 30. výročí svého založení. Pěkný věk, proto mi dovoluňte při této příležitosti alespoň krátké ohlédnutí. Nadace vznikla v roce 1993 jako nadační fond, který se později transformoval na Nadaci pro záchranu a obnovu Jizerských hor. Jak sám název naznačuje, jejím hlavním posláním bylo přispět k ochraně a hlavně obnově krajiny Jizerských hor. Tu zdevastovala extrémně vysoká imisní zátěž z energetických zdrojů tzv. černého trojúhelníku (Sasko, Polsko, severní Čechy) a nešetrné a ekologicky nevhodné lesní hospodaření.

Když jsem začátkem 90. let minulého století přišel pracovat do chráněné krajinné oblasti Jizerské hory, byl to stav opravdu tristní. Imisemi, kůrovcem a lesní těžbou zdevastované lesy na více než 100 km² – především na náhorní plošině nad 800 m n. m. Velkoplošné odštěpení zaměřené pouze na vyvezení dřeva, a nikoliv na záchranu a obnovu lesa ohrozilo samotnou integritu lesa jako vegetačního útvaru. Vztahy mezi lesníky i ochranáři přírody nebyly dobré. Zoufalý stav lesů byl dokonce někdy iracionálně dáván za vinu tehdy početně a mocensky nicotným profesionálním ochranářům přírody.

V té době jsme hledali strategii záchranu a obnovy ekologicky stabilnějších lesů přírodě bližšího charakteru z hlediska druhové, genetické a prostorové skladby. Nebylo to snadné. A hlavně nám pro přesvědčování o potřebě změny chyběly praktické příklady a jakékoliv peníze. Pamatuji si, že nám při přípravě lesních hospodářských plánů bylo vytýkáno, že chceme realizovat možná hezké, ale vzdušné zámky. Na začátku 90. let jsme měli pro celou CHKO Jizerské hory k dispozici na praktickou ochranu přírody 10 000 Kč. Přestože jsme se pohybovali v jiném ekonomickém kontextu, bylo to zoufale málo a tyto peníze samozřejmě nestačily ani na obnovu hraničních cedulí. Připravili jsme strategický projekt záchranu a reprodukce původního genofondu lesních dřevin a jeho využití při obnově lesa. Ale na jeho nastartování jsme

potřebovali stovky tisíc či spíše miliony tehdejších korun. Právě v tom nám založení nadace mělo pomoci. Přes všechny peripetie to nakonec byl a je úspěšný záměr. Do karet nám samozřejmě hrála určitá porevoluční euforie, a dokonce se nám podařilo uzavřít nezbytnou dohodu o spolupráci s tehdejšími státními lesy.

Z osobností, které nadační projekt pomohly zásadním způsobem katalyzovat a rozvinout, vzpomenu alespoň tři klíčová jména. Libuše Moníková (německo-česká spisovatelka, zesnulá v roce 1998) nám v roce 1991 věnovala celou spisovatelskou cenu Adelberta von Chamissa, což bylo přes 23 000 tehdejších marek. Holandský univerzitní profesor českého původu Josef Fanta pomohl prosadit náš, na svou dobu (možná nekriticky vyjádřeno) revoluční projekt v holandské Nadaci prince Bernarda, od které jsme obdrželi v přepočtu více než 2 miliony Kč, tehdy skoro neuvěřitelné peníze. A od té doby jsme měli solidní pozici pro realizaci našich cílů. V dalším zcela klíčovém kroku nám pomohl Ivan Dejmal, bohužel již zesnulý porevoluční ministr životního prostředí, který nás povzbuzoval k účasti v soutěži o získání rozdělovaných výnosů malé kuponové privatizace určených k podpoře neziskového sektoru. Díky úspěšnému prezentování naší práce jsme nakonec postupně získali základní jmění okolo 45 milionů Kč, které vytvořilo pro naši činnost hierarchicky zcela jiné podmínky. Od té doby jsme rozdělili na ochranu přírody a projekty s ní související přes 32 milionů Kč. Protože jsme se podíleli na realizaci větších projektů, kde by žadatelé neměli na kofinancování, bylo množství peněz, které díky nám proudily na ochranu přírody, ještě větší. Přestože se naše nadace prioritně zaměřuje a zaměřovat bude na Jizerské hory, vyšli jsme z hranic tohoto regionu a podporujeme obnovu mokřadů, lesy a biodiverzitu i mimo toto pohoří. A nejen v České republice. V posledních letech pomáháme i dvěma národním parkům v Zambii, zemi, která má ještě velké části pokryté krásnou a divokou přírodou a má zájem na její ochraně, ale zoufale se jí nedostává peněz. Hle, jaká analogie se začátky naší práce!

Za ta tři desetiletí v naší nadaci působili i tři ředitelé: Blažena Hušková, Magda Marešová a Ondřej Petrovský. Všem díky za práci, přispěli k solidní pověsti i rozvoji nadace.

Na závěr mi ale dovoluňte poděkovat úplně všem, kdo za třicet let podpořili jakýmkoliv způsobem naší nadaci. Darem, slovem i další podporou. Vážíme si toho. Bez toho bychom ostatně ani nemohli psát naši veskrze úspěšnou historii. Moc díky! Přírodu chráníme a obnovujeme proto, že je krásná a že život bez ní není možný, byť se nám to někteří někdy pokouší namluvit.

Založení nadace

Nadace Ivana Dejmala pro ochranu přírody byla založena na své ustavující schůzi dne 12. 5. 1993 ještě pod původním názvem Nadace pro záchranu a obnovu Jizerských hor, a to osmi osobami působícími v regionu a s morální podporou mezinárodně uznávaných odborníků (prof. Jan Jeník, prof. Josef Fanta) a bývalých ministrů životního prostředí (Ing. Josef Vavroušek, prof. Bedřich Moldan, Ing. Ivan Dejmál). Vlastním popudem k založení nadace byla potřeba reagovat na aktuální kritický stav lesních ekosystémů Jizerských hor, rozpadajících se pod vlivem imisní zátěže a nevhodného lesního hospodaření. Nadace působila jako důležitý zdroj finančních prostředků, podporující nově pojaté strategie obnovy lesních ekosystémů. V této době se nadace zaměřila především na záchranu genofondu původních populací dřevin Jizerských hor, jeho využití při obnově ekologicky stabilních lesních ekosystémů, a významně tak přispěla k formulování dnešních východisek tzv. jemného hospodaření v lesích pod imisní zátěží. V tomto prvním období naší činnosti byla zásadní významná podpora holandské nadace Prins Bernhard Fonds, Velvyslanectví Velké Británie a Severního Irsku a několika soukromých dárců.

1993

Nadace
Ivana Dejmala
pro ochranu přírody

Zakladatelé:

Herbert Endler
Ing. Jiří Herejk
RNDr. Blažena Hušková
Ing. Jan Mertlík
Ing. Vilém Murcek
RNDr. František Pelc
JUDr. Pavel Pfajfr
Ing. Pavel Vonička

Správní rada:

RNDr. František Pelc
(ředitel Agentury ochrany přírody
a krajiny ČR), předseda správní rady

JUDr. Pavel Pfajfr
(advokát),
místopředseda správní rady

Ing. Miloš Šnytr
(bezpečnostní konzultant),
člen správní rady

Dozorčí rada:

Ing. Otakar Schwarz, Ph.D.
(bývalý náměstek ředitele Správy
Krkonoského národního parku),
předseda dozorčí rady

Ing. Richard Kořán
(člen burzy),
člen dozorčí rady

Doc. RNDr. Miroslav Šulc, Ph.D.
(vysokoškolský učitel),
člen dozorčí rady

Zaměstnanci:

Mgr. Ondřej Petrovský
(ředitel nadace)

Jakub Trsek
(vedoucí kanceláře)

Bývalí členové:

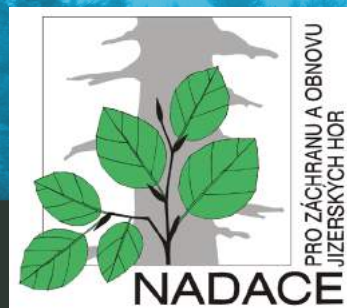
Ing. Vilém Murcek
Prof. RNDr. David Lukáš

Bývalí členové:

Ing. Vladimír Vršovský
Ing. arch. Jana Mejzrová
RNDr. David Lukáš
Ing. Miloš Šnytr
Doc. Ing. Josef Šedlbauer, Ph.D.

Bývalí zaměstnanci:

Mgr. Magdalena
Marešová (nyní Bartošová)
RNDr. Blažena Hušková
Dušan Richter
Ing. Jan Duda

**Nadace
pro
záchranu
a obnovu
Jizerských
hor**

**Nadace Ivana
Dejmal pro ochranu přírody**

2017

Podnětem k založení nadace byl v roce 1993 neutěšený stav Jizerských hor včetně odlesnění jejich vrcholových partií. Náprava této kritické situace byla naším hlavním posláním a z toho důvodu zněl dřívější název Nadace pro záchranu a obnovu Jizerských hor. U našeho zrodu stála řada odborníků i ministrů životního prostředí a jedním z nich byl dnes již zesnulý Ivan Dejmal, který patřil k nejvýraznějším polistopadovým osobnostem ochrany přírody v České republice. Zásadním způsobem tak přispěl k vytvoření dlouhodobého konceptu ochrany přírody a krajiny v naší zemi a nadaci podporoval od samého počátku. Stav lesní krajiny Jizerských hor se však postupně měnil, a to jak snížením imisní zátěže, tak i obnovou porostů s přírodě bližší druhovou skladbou, na což byly vynaloženy celkově stovky milionů korun. Rozhodli jsme se tedy uplatnit naše zkušenosti, které jsme získali při obnově a ochraně přírodního a krajinného prostředí Jizerských hor, i v dalších regionech celé České republiky s přesahem i do zahraničí. S tím se pojila potřeba upravit náš název. Rozhodli jsme se odkázat na Ivana Dejmal, připomenout jeho význam, a jeho jméno jsme vložili do názvu nadace. Jizerské hory však zůstaly naší srdeční záležitostí a klíčovým bodem našeho zájmu.

**Ing.
Ivan
Dejmal**

Ing. Ivan Dejmal se narodil 17. 10. 1946 v Trmicích u Ústí nad Labem. Zasadil se o položení základů systematické péče o životní prostředí v České republice. Účastnil se vzniku Charty 77 a začal pracovat v její ekologické skupině. V roce 1987 založil a později redigoval Ekologický bulletin. V letech 1991–1992 byl druhým polistopadovým ministrem životního prostředí a výrazně se zasloužil také o vznik a vládní podporu Programu obnovy venkova. Následně pracoval v Českém ekologickém ústavu a byl i ředitelem Českého ústavu ochrany přírody. Působil mimo jiné i ve Společnosti pro krajinu, ve Společnosti pro trvale udržitelný život, v Ekologické sekci Křesťanské akademie, ve Spolku pro obnovu venkova nebo v novém Ústavu paměti národa. Od roku 1995 působil jako samostatný projektant se specializací na ochranu přírody a krajiny. Účastnil se desítek zakázek na územních plánech, revitalizačních projektech, pracoval jako poradce ministrů, expert Světové banky pro posuzování vlivů programů a projektů na životní prostředí. Vedle své profese byl nadále činný v mnoha nevládních neziskových organizacích a hnutích.

Zemřel náhle v roce 2008. Ve stejném roce obdržel in memoriam Cenu Josefa Vavrouška udělovanou Nadací Charty 77 a Nadací Partnerství. Vyznamenání bylo Ivanu Dejmalovi uděleno za celoživotní příkladný lidský, občanský i profesní přínos ke kultivaci politického, sociálně-ekonomického a životního prostředí a za neutuchající energii, kterou vydával od studentských dob pro obnovu lidské svobody, demokracie, práva na slušné životní prostředí a veřejné zdraví, ale i pro ochranu přírody a krajiny jako podmínky života ostatních živých stvoření, nejen člověka. Důležitou roli sehrál také při vzniku Nadace pro záchranu a obnovu Jizerských hor, která se od roku 2017 k připomenutí jeho významu přejmenovala na Nadaci Ivana Dejmal pro ochranu přírody. V roce 2019 obdržel in memoriam cenu Fóra dárců pro osobnost nadačního sektoru za celoživotní dílo a osvětu v oblasti ekologických aktivit a ochrany životního prostředí v České republice.

Projekty na záchranu přírody podporujeme již 30 let = 32 milionů Kč

Nadace Ivana Dejmala obnovuje a chrání přírodní a krajinné prostředí již 30 let a za tu dobu jsme podpořili stovky menších i větších projektů částkou přibližně 32 milionů korun. V současné době se intenzivně věnujeme například nápravě vodního režimu v krajině, záchraně rašelinišť a mokřadů, obnově stabilních lesních ekosystémů, zvyšování biodiverzity lesa, ochraně cenných přírodních lokalit nebo zachovávání harmonické krajiny. Spolupracujeme s organizacemi i jednotlivci, zajišťujeme nezbytné finanční prostředky na jednotlivé akce, iniciujeme nové projekty a realizujeme opatření, která jsou v souladu s naším posláním. V posledních letech se nám podařilo dokončit řadu projektů, které mají pozitivní dopad na přírodní a krajinné prostředí, a na dalších intenzivně pracujeme. Zaměřujeme se na oblast Jizerských hor, ale naše působnost je po celém území České republiky s přesahem i do zahraničí.

Program záchrany genofondu původních dřevin Jizerských hor 1993 – 1998

Jizerské hory prošly v důsledku extrémní imisní zátěže, kůrovcové kalamity, nevhodného lesnického hospodaření a dalších vlivů ekologickou katastrofou a více než 100 km² lesů na náhorní plošině bylo vytěženo. Zároveň do značné míry chyběl sadební materiál místně původních dřevin na opětovnou obnovu porostů. Na tento kritický stav reagovala naše čerstvě založená nadace Programem záchrany a reprodukce ohroženého genofondu lesních dřevin Jizerských hor. Iniciátorem a jedním z jeho autorů (společně s Ing. Otakarem Schwarzem ze Správy KRNAPu a Ing. Víktorem Mesčerjakovem z jabloneckého ÚHÚLu) byl v roce 1992 tehdejší vedoucí Správy CHKO JH RNDr. František Pelc. Při formulaci projektu nám velmi pomohl prof. Josef Fanta, žijící tehdy v Nizozemí. Zásadním startovním úspěchem bylo získání štědrého grantu holandské Nadace prince Bernarda. Podařilo se sehnat na tu dobu neuvěřitelné peníze – přes 2 miliony Kč.

Cílem projektu bylo zmapovat a ochránit původní populace lesních dřevin a zajistit jejich reprodukci a využití při obnově imisemi rozvrácených lesů, a to v celém druhovém spektru – od vzácného rašeliništního a vrcholového smrku přes buk, téměř vymizelou jedli a jím horský, kleč, jeřáb až po javor klen a břízu karpatskou. Program záchrany genofondu je doposud rámcem, který určuje přístup ochrany přírody k obnově lesů Jizerských hor. I díky němu se podařilo zachránit například jedli bělokorou, která byla v Jizerských horách považována za prakticky vymizelou. V terénu se podařilo vyhledat více než 400 dospělých pravidelně plodících stromů, zajistit sběr semen, jejich vypěstování ve školkách a opětovnou výsadbu do místních lesů.

Na záchranu jizerskohorských lesů
jsme vynaložili ohromné úsilí.

Příspěvek nadace:

2 mil. Kč

Obnova Jizerských hor je naší dlouhodobou prioritou.

Podpora biodiverzity lesních ekosystémů v Jizerských horách 2010 – 2015

V letech 2010–2015 jsme se podíleli na projektu Společnosti pro Jizerské hory, v jehož průběhu bylo cca 296 ha ploch osázeno téměř 81 000 sazenicemi původních dřevin a keřů. Jednalo se o výsadby převážně buků, dubů a jedlí – primárně do tří biocenter v Jizerských horách. Krom toho došlo i na budování oplocenek, zimní nátěry proti okusu zvěří, hnojení i ožínání nových sazenic a rekonstrukci původních porostů. Díky pečlivě připravené projektové dokumentaci a vhodnému záměru uspěl projekt jako nejlépe hodnocený se žádostí o dotaci z Operačního programu Životní prostředí a větší část z celkového rozpočtu cca 2,8 milionu Kč byla hrazena z prostředků Evropské unie. Naše nadace sehnala nezbytných 254 264 Kč na spolufinancování, a to hlavně díky příspěvkům dárců. Podařilo se posílit druhovou rozmanitost lesa, která je nezbytná pro jeho dlouhodobou, přirozenou a zdravou existenci.

Výsadba druhově rozmanitých lesů na Liberecku od 2015

Ve spolupráci s odborným lesním hospodářem Janem Dudou vysazujeme od roku 2015 druhově rozmanité lesy na Liberecku. Ty jsou díky tomu bohatší o 294 803 sazenic převážně buků, dubů a jedlí. Místní porosty se tak stávají druhově i věkově rozmanitějšími, což je nesmírně důležité pro dlouhodobě udržitelný a stabilní les. Jeho významnou výhodou je zvýšená schopnost zadržovat vodu v krajině, ale poskytuje i pestrý biotop pro řadu živočichů a rostlin. Rozmanitý les je zároveň mnohem lépe připraven na budoucí nepříznivé vlivy, například v podobě kůrovcové kalamity, polomů či dlouhotrvajícího sucha. Pokud je nějaký druh stromů napaden, zůstávají v porostech ostatní a pod vysokými dospělými stromy postupně rostou další nové, které jsou připravené nahradit ty poškozené či vytěžené. Vícepatrový, různověký a druhově rozmanitý les je cílem, ke kterému se postupně dostáváme. Tímto projektem navazujeme na výsadbu lesů přímo v Jizerských horách, které postihla ekologická katastrofa a jejichž obnova byla v prvních letech naší naprostou prioritou.

Zvyšujeme druhovou rozmanitost lesních porostů.

Příspěvek nadace:
254 264 Kč

Projekt celkem:
2,8 mil. Kč

Sazenic původních dřevin:
81 000

Stromků:
294 000

Projekt celkem:
7 mil. Kč

Příspěvek nadace:
5,3 mil. Kč

Revitalizace horního úseku řeky Smědé 2012 – 2015

Nedaleko chaty Smědava se za našeho přispění podařilo zprůchodnit pro vodní živočichy horní část řeky Smědé. Došlo k odstranění překážky, která bránila rybám ve volném průchodu řekou. Bývalé regulované koryto dostalo zpět podobu blízkou přírodě a díky Společnosti pro Jizerské hory zde vznikl takzvaný rybí přechod. V roce 2012 se začalo pracovat na projektové dokumentaci, na podzim roku 2014 byly zahájeny samotné stavební práce a v září roku 2015 byly dokončeny. Došlo k rozebrání vydlážděného lichoběžníkového koryta a navázala pečlivá práce na budování svažujících se tůňek. Zachováno bylo také napojení na již dříve zbudovanou limnigrafickou stanici, která měří průtok vody. Současný stav, který je přírodě blízký, napravuje dřívější nevhodné trendy v narovnávání koryt toků a urychlování odtoku vody z krajiny. Finanční prostředky ve výši 4,1 milionu Kč se podařilo Společnosti pro Jizerské hory získat z Operačního programu Životní prostředí a zbývajíc podíl ve výši 646 578 Kč hradila naše nadace.

Zprůchodňujeme vodní toky pro
místní živočichy.

Příspěvek nadace:

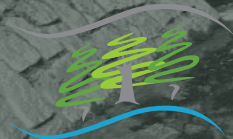
646 578 Kč

Projekt celkem:

4,1 mil. Kč

Zajištěna

migrační
průchodnost

Nadace
Ivana Dejmalu
pro ochranu přírody

Společnost pro
Jizerské hory

Obnova návštěvnické infrastruktury v Jizerských horách 2012 – 2016

Pomohli jsme obnovit a vylepšit zázemí pro turisty, které je nezbytné pro jejich spokojenost a bezpečnost, ale zároveň pomáhá plnit i potřeby ochrany přírody. Díky spolupráci se Společností pro Jizerské hory se podařilo opravit devět turisticky atraktivních lokalit v Jizerských horách a díky Jizersko-ještědskému horskému spolku pak další dvě trasy vedoucí přes Poledník a údolím Bílého Štolpichu. Turistické stezky zde byly již na řadě míst poškozené, podmáčené a pro návštěvníky hor nebezpečné. Tvořily se nové, nechtěné alternativní stezky a docházelo tak k poškozování přírody. Byly vybudovány povalkové chodníky, obnoveny svodnice pro vodu, doplněna dřevěná schodiště a mostíky či opraveny kamenné i dřevěné stupně. Došlo i k přírodě šetrným úpravám povrchů cest tak, aby mohly opětovně sloužit všem návštěvníkům Jizerských hor. Nadace přispěla částkou 745 107 Kč a zbytek z celkových nákladů ve výši 6,8 milionu korun byly uhrazeny z fondů Evropské unie. Jizerské hory jsou pro své krásné a rozmanité přírodní prostředí vyhledávaným cílem českých, ale i zahraničních turistů. Je potřeba hledat vyvážený přístup mezi ochrannou krajinou a rekreačním využitím. A právě kvalitní a udržovaná návštěvnická infrastruktura pomáhá, aby oba zájmy dokázaly vedle sebe existovat v souladu.

Pečujeme o bezpečnost
návštěvníků hor.

Obnova **9** turis-
tický atraktivních
lokalit

Projekt celkem:

6,8 mil. Kč

Příspěvek nadace:

745 107 Kč

Společnost pro
Jizerské hory

Nadace
Ivana Dejmalu
pro ochranu přírody

Obnovujeme přirozený vodní režim v krajině.

Obnova rašelinišť v Jizerských horách od 2016

Zadržování vody v krajině je pro naši nadaci prioritním tématem již řadu let. V roce 2022 se Jizersko-ještědskému horskému spolku podařilo za našeho přispění vybudovat 65 přehrázek v národní přírodní rezervaci Rašeliniště Jizery a dalších 132 bude ještě doděláno. Díky nim se zvýší retenční schopnost krajiny. V době dešťů tak budou rašeliniště vodu lépe akumulovat, pomohou zmírnit její odtok a tedy i záplavy na toku zde pramenící Jizery. V době sucha dokážou naopak vodu postupně uvolňovat a zachovat tak vláhu pro okolní přírodu a její živočišné i rostlinné obyvatele. Vybudované přehrázky začaly prakticky hned plnit svou funkci a zvedla se hladina spodní vody, která zde díky nim zůstala i v době největšího letního sucha. Jednomu z nejcennějších území Jizerských hor se tak postupně vrací jeho původní charakter podmačeného území, které poskytuje krom samotné vody i biotop pro řadu vzácných rostlin a živočichů. Projekt navazoval na dříve úspěšně Jizersko-ještědským horským spolkem realizovanou obnovu evropsky významné lokality Jizerské smrčiny, kde vzniklo 60 přehrázek na zadržování vody v samém srdci Jizerských hor a bylo vysazeno 14 100 sazenic původních stromků. Spolupráci na záchraně rašelinišť jsme zahájili v roce 2016 obnovou biotopu rašeliniště v přírodní rezervaci Nová louka, kde bylo do více než 2 700 m drenážních příkopů na ploše 5,7 ha umístěno 380 přehrázek. Celkové náklady na všechny projekty činily téměř 7 milionů korun a většinu z nich pokryly prostředky z Evropské unie a Libereckého kraje. Naše nadace přispěla částkou 1 619 652 Kč.

Záchrana Sedmihorských mokřadů 2019 - 2022

Mezi obcemi Turnov, Pelešany a Karlovice v CHKO Český ráj se nachází jedinečná lokalita, která byla v minulosti poškozena činností člověka, konkrétně necitlivým odvodňováním. I přes tyto zásahy bylo území nadále podmačené a pro hospodářskou nebo stavební činnost nevyužitelné. Šrámy v podobě melioračních trubek a příkopů zde však zůstaly a bez pomoci člověka by se zde přírodní stav nenavrátil. Naším cílem byla po celou dobu ochrana přirozeného vodního režimu krajiny a zachování mokřadů jako cenného ekosystému – voda je to nejcennější, co v přírodě máme.

V roce 2022 se podařilo dokončit projekt Záchrany Sedmihorských mokřadů. Díky místnímu pozemkovému spolku, Společnosti pro Jizerské hory a Vojtovi Šťastnému bylo vybudováno 14 tůní, přerušeno až 7 km melioračních trubek a zahrazeno 770 metrů odvodňovacích kanálů. Vznikla tak vodní plocha s celkovou rozlohou asi 6 000 m², ale zejména skrytý rezervoár vody v okolní půdě vytvořený díky zrušení meliorací. To navýšilo retenční kapacitu území asi o 26 500 000 litrů. Díky tomu se území vrátila jeho přirozená funkce zadržování vody v krajině. Lokalitu obývá i řada vzácných živočichů, zejména je území unikátním hnízdištěm ptáků. Celkové náklady projektu, hrazené z větší části z dotace Evropské unie, byly 3,3 milionu korun. Nezbytné spolufinancování ve výši 368 160 korun zajistila naše nadace.

Vracíme mokřadům jejich přirozenou funkci.

Příspěvek nadace: **1,2 mil. Kč** Projekt celkem: **5,7 mil. Kč** Přehrázek: **537** **14 tisíc** sazenic původních dřevin

Navýšení retence vody o **26 500 m³** Tůní: **14** Projekt celkem: **2,8 mil. Kč** Příspěvek nadace: **368 160 Kč**

Podpora národních parků v Africe od 2018

Naše pomoc směřuje v posledních letech i do zahraničí, kde se věnujeme ochraně národních parků v africké Zambii. S ohledem na potřebu adresnosti a efektivitu vynaložených prostředků se naše pozornost zaměřila na dva národní parky: Kasanka a Kafue. Konkrétně přispíváme místním prověřeným organizacím na boj s pytláctvím, které silně ohrožuje chráněné druhy zvířat, a na podporu ekoturismu. Zdejší přírodní prostředí, které je unikátní svou rozmanitostí, si naši pozornost rozhodně zaslouží. Přispíváme na základní vybavení pro hlídkující strážce přírody, kteří se snaží pytláčení potlačit, také jsme pomohli i s budováním vrtů k čerpání pitné vody nejen pro jejich potřebu. Nemusí pak jezdit dlouhé vzdálenosti k jejímu pravidelnému doplňování a mohou strávit více času v terénu při dohledu na vzácné a ohrožené druhy živočichů. Doposud jsme pomohli částkou v přepočtu 620 150 Kč.

Chráníme jedinečnou africkou krajinu.

Záchrana populace tetřívka v Jizerských horách od 2019

V celé České republice žije tetřívek obecný už jen ve třech lokalitách v celkovém počtu kolem 440 jedinců a jejich stavy neustále klesají. V samotných Jizerských horách se podle posledního sčítání vyskytovalo pouhých 60 kohoutků a slepiček. Pokud nic neuděláme, tetřívek vyhyne. Naši snahou je pomoci s jeho záchranou.

Již několik let mu pomáháme projektem Záchrana populace tetřívka v Jizerských horách. Doposud jsme pracovali na informační kampani, která má za cíl posunout vnímání návštěvníků hor v tom, že je potřeba mít k přírodě respekt a chovat se v ní s ohledem na to, že zde žije řada dalších zvířecích obyvatel, které není vhodné rušit. Zároveň jsme začali s Lesy České republiky připravovat realizační projekt, který bude mít za cíl postupně obnovovat tetřívčí centra v horách. Jedná se o otevřená stanoviště, podmáčené louky nebo rašeliníště s porosty borovice, kleče, vrb a bříz. Daná místa budou opětovně prořezána a doplněna o vhodné keře, jejichž bobulemi se tetřívek živí. Lidé mohou přispět na tohoto „černého rytíře“ Jizerek nákupem předmětů s jeho motivem.

Pomáháme ohrožené populaci tetřívků v Jizerkách.

Příspěvek nadace:
620 150 Kč

Projektů celkem:
7

60 posledních tetřívků

5 tetřívčích center se připravuje na obnovu

Grantové programy nadace

Poskytujeme nezávislou finanční pomoc organizacím i jednotlivcům, jejichž činnost je ve shodě s posláním nadace.

Zajímavá čísla

Příspěvek nadace:

16,2 mil. Kč

Podpořených projektů:

382

Základní grantový program

V tomto grantovém programu se zaměřujeme na podporu ochrany a obnovy hodnot přírodního a krajinného prostředí. Dalšími cíli programu je podpora ekologické výchovy ekologické výchovy a mezisektorové spolupráce, realizace strategie trvale udržitelného života a rozvoj harmonického vztahu lidí ke krajině, v níž žijí.

Podporované aktivity:

- konkrétní ochranná opatření
- publikace zaměřené na přírodní prostředí
- výzkumné projekty
- ochrana a obnova hodnot přírodního a krajinného prostředí
- ekologická výchova a osvěta apod.

Nadace
Ivana Dejmal
pro ochranu přírody

Studentský grantový program

Cílem tohoto programu je především podpořit diplomové, bakalářské a seminární práce studentů vysokých a středních škol, které svým zaměřením mají vazbu na ochranu a obnovu hodnot přírodního a krajinného prostředí Jizerských hor. Splnění tohoto požadavku garantují svým vyjádřením pracovníci Agentury ochrany přírody a krajiny, regionálního pracoviště Liberecko.

Podporované aktivity:

- podpora zájmu o zpracování ekologicky zaměřených témat vztahujících se k regionu a problematice Jizerských hor
- posílení zájmu o témata udržitelného rozvoje a ochrany životního prostředí
- příspěvek ke zkvalitnění studentských prací po formální i obsahové stránce
- umožnění adekvátního zveřejnění prací (tisk, internet, přednáška atd.)

Nadace
Ivana Dejmal
pro ochranu přírody

Zajímavá čísla

Příspěvek nadace:

299 014 Kč

Podpořených projektů:

52

Zajímavá čísla

Příspěvek nadace:

3,5 mil. Kč

Podpořených projektů:

283

Grantový program ekologické výchovy dětí

Cílem tohoto grantového programu je podpořit především školy, školky a organizace pracující s mládeží z Libereckého kraje v jejich záměrech z oblasti ekologické výchovy dětí. Podporovány jsou projekty menšího rozsahu, které mají za cíl prohlubovat vztah nejmladší generace k přírodě. Důraz je kladen na práci v terénu a na samostatnou aktivitu dětí. K tomuto grantovému programu máme sestavený poradní sbor z řad odborníků na ekologickou výchovu, jenž podané žádosti pečlivě hodnotí a sestavuje doporučení správné radě, která případnou podporu schvaluje.

Podporované aktivity:

- realizace praktických ekologických výukových projektů (programů) pro cílovou skupinu
- projekty by měly klást důraz na práci v terénu (míněna je např. výzkumná práce, pozorování živočichů či rostlin, péče o přírodní zajímavosti, ekosystém lesa, regionální problémy apod.) a na samostatnou aktivitu dětí
- preferujeme vlastní projekty a nepodporujeme pouhý nákup služeb (kurzů, či hotových programů)
- vítáme zejména projekty zapojující více subjektů (např. pedagogy, žáky, rodiče, veřejnost) a projekty s delší časovou návazností

Nadace
Ivana Dejmal
pro ochranu přírody

Grantový program Pro zdravou krajinu

Od roku 2017 máme vyhlášený nový grantový program Pro zdravou krajinu. Ten je zaměřen na podporu spolufinancování projektů převážně neziskových organizací zaměřených na ochranu biodiverzity a přírodního prostředí nebo nápravu vodního režimu krajiny.

Podporované aktivity:

- podpora projektů na ochranu biodiverzity a přírodního prostředí nebo nápravu vodního režimu krajiny úhradou až poloviny prostředků potřebných na kofinancování úspěšných záměrů podaných v rámci OPŽP nebo řádně zdůvodněné části neuznatelných nákladů vztahované k předmětu ochrany přírody
- úhrada přímých nákladů realizace drobných opatření na zlepšení vodního režimu krajiny (obnova tůní, slepých ramen, mokřadů, malých vodních nádrží apod.)

Nadace
Ivana Dejmal
pro ochranu přírody

Zajímavá čísla

Příspěvek nadace:

844 000 Kč

Podpořených projektů:

13

Před rekonstrukcí

Po rekonstrukci

19
98

Společnost
pro Jizerské
hory, o.p.s.

1999

**Ředitelé Společnosti
pro Jizerské hory:**

Dušan Richtr

RNDr. Blažena Hušková

PhDr. Jitka Doubnerová

Mgr. Jana Doležalová

Martin Jaroušek

Ing. Kateřina Bednářová

**Společnost pro
Jizerské hory**

Jizerka čp.2

Jednou z nejstarších staveb v malebné horské osadě Jizerka je chalupa s čp. 2, jejíž historie sahá až před rok 1733. V minulosti zde bydleli lesníci, byla tu restaurace a posléze hájovna. Z původního domu se mnoho nezachovalo, neb koncem 19. století byl rozšířen a v tomto nově nabytém půdorysu zůstal dodnes. V roce 1998 ho koupila naše nadace v již značně zdevastovaném stavu a posléze ho dlouhodobě pronajala dceřiné Společnosti pro Jizerské hory. Dům stojí v samém srdci Jizerských hor a to nás již od začátku vybízelo k jeho využití pro širší veřejnost. Pracovali jsme s myšlenkou zřídit zde středisko ekologické výchovy. V roce 2006 se podařilo dokončit celkovou rekonstrukci a rok nato zde Společnost pro Jizerské hory otevřela středisko ekologické výchovy a osvěty, které funguje dodnes. Školám jsou nabízeny 3–5denní pobytové programy se zaměřením na práci v terénu a důraz je kladen na samostatnou práci žáků. Středisko ekologické výchovy je otevřené celoročně a kromě školních pobytů je ve volných termínech nabízeno i široké veřejnosti. Základní kapacita je 24 lůžek ve 2 ložnicích + 2 učitelé, při větším počtu je možnost přístýlky na vlastních karimatkách. Stravování je řešeno v nedaleké restauraci či je možnost si vařit z vlastních zásob v malé kuchyňce, která se v objektu nalézá.

V roce 1998 došlo z důvodu změny zákona k přeregistraci většiny českých nadací včetně té naší. Hlavní činnost byla zákonem převedena převážně na grantovou. Do té doby realizované vlastní projekty v podobě praktické ochrany přírody a krajiny jsme však chtěli nějakým způsobem zachovat. V roce 1999 jsme pro tyto účely založili Společnost pro Jizerské hory, o.p.s., která tuto činnost převzala. V prvních letech se tak společnost věnovala převážně zřizování ochrany nových výsadeb, výsadbě alejí, zřizování a úpravě tůní, budování naučných stezek a instalaci informačních tabulí. V dalších letech se věnovala rozvoji místních komunit, environmentální výchově a síťování neziskovek. Společnost se také zapojovala do zpracování rozvojových dokumentů na krajské úrovni a připravila obsáhlou studii Ekologický šetrný přeshraniční rozvoj cestovního ruchu v Jizerských horách. V letech 2005–2007 společnost díky evropským zdrojům zřídila šest poradenských center a vedla vzdělávací a podpůrný projekt pro začínající podnikatele. Dnes společnost provozuje středisko ekologické výchovy na Jizerce, které má pronajaté od naší nadace a kde proběhla v roce 2006 celková rekonstrukce. Od roku 2015 byla nositelem celé řady projektů financovaných z evropských fondů a spolufinancovaných naší nadací s konkrétním pozitivním dopadem na přírodu nejen Jizerských hor – ať už to byla výsadba desítek tisíc původních dřevin pro zvýšení biodiverzity lesů, zprůchodnění horního toku Smědé pro místní druhy ryb, rekonstrukce a budování návštěvnické infrastruktury, nebo projekt na záchranu Sedmihorských mokřadů. K tradičním akcím Společnosti pro Jizerské hory patří jarní a podzimní Úklid Jizerek, Soví noc na Jizerce a další akce pro veřejnost. V poslední době začala připravovat programovou náplň i pro středisko v Hraběticích.

Výroční zprávy

Veřejnost pravidelně informujeme o naší činnosti i prostřednictvím výročních zpráv, ve kterých shrnujeme, co se nám v daném roce povedlo a co jsme dokázali. Součástí je i účetní závěrka a zpráva auditora, který každým rokem kontroluje naše hospodaření. V roce 2017 jsme s ní uspěli v hodnocení Fóra dárců a obsadili jsme třetí místo za zajímavý design i obsah. Postupem let se výroční zprávy měnily graficky i obsahově, ale vždy jsme v nich měli co sdělit.

Nadace
Ivana Dejmala
pro ochranu přírody

Benefiční večery 1998-2013

Cena Ivana Dejmala

SPOLEČNOST PRO KRAJINU

Práci s veřejností a její informování jsme vždy považovali za nedílnou součást ochrany přírody. Snažíme se prezentovat naše kroky a počiny tak, aby byly lidem srozumitelné a aby si dokázali představit, co a proč chráníme a jak se mohou zapojit. První velkou akcí tohoto charakteru byla mezinárodní výstava fotografií Siegfrieda Weisse s názvem Krajina kontrastů v proměnách času, která v devadesátých letech putovala po českých i německých městech a zavítala i na Pražský hrad či do Berlína. Od roku 1998 jsme začali pořádat každoroční benefiční večery pro Jizerské hory, jejichž cílem (krom představení činnosti nadace) bylo získávat finanční prostředky na grantový program ekologické výchovy dětí. Za více než desetiletou historii se na pódiu vystřídalý zajímavé regionální, celostátní, ale i zahraniční osobnosti. I místa konání se měnila a benefiči si tak mohli její návštěvníci vychutnat v libereckém Malém divadle, bazilice Navštívení Panny Marie v Hejnicích, Severočeském muzeu v Liberci nebo Experimentálním studiu v areálu Lidových sadů. Na zahradě Lidových sadů jsme uspořádali třináctý a zatím poslední ročník, v jehož rámci jsme oslavili 20. výročí založení nadace. Následně jsme spojili naše každoroční setkání s veřejností s vernisáží výstavy Zaostřeno na Jizerky. Pro firmy zase v posledních letech pořádáme dobrovolnické brigády v rámci výsadeb druhově rozmanitých lesů.

Nadace
Ivana Dejmala
pro ochranu přírody

V roce 2017 jsme se po změně názvu připojili k tradiční akci Společnosti pro krajinu, která každé dva roky uděluje cenu Ivana Dejmala jako čestné vyznamenání oceňující mimořádný počín související s ochranou přírody. Kandidátem na udělení Ceny Ivana Dejmala může být kdokoliv, bez omezení profese, oboru činnosti, zaměření, právní formy či státní příslušnosti. Základním kritériem pro kandidaturu je mimořádnost, jedinečnost a významnost pozitivního počínu kandidáta ve vztahu ke krajině. Kandidát může být tedy nominován za počín, který vznikl v jakémkoliv oboru lidské činnosti, přičemž není omezena ani forma tohoto počínu.

Laureáti Ceny Ivana Dejmala:

- 2009: Čestmír Klos, novinář, který byl nominován za své celoživotní dílo v propagaci tématu krajiny a šíření myšlenek zlepšujících věci veřejné
- 2011: Vladimír Buřt, místostarosta města Horní Jiřetín a neúnavný odpůrce prolomení limitů těžby v Podkrusnohoří
- 2013: Dagmar Kjučuková, místostarostka šumavské obce Zdíkov, vůdčí duch Okrašlovacího spolku Zdíkovska, jenž se kromě péče o Zdíkov a šumavskou přírodu a krajinu věnuje i ochranným aktivitám
- 2015: Martin Říha, architekt a urbanista, který je příkladem korektního, odbornost se opírajícího profesionála působícího ve veřejné správě a který usiluje o nalezení řešení splňujících kritéria udržitelného rozvoje území
- 2017: Miloslav Nevrlý, který je znám nejen jako vynikající přírodovědec, ale také jako vlastivědný badatel a excelentní popularizátor přírody a historie Jizerských hor
- 2019: Lubor Křížek, arborista a ornitolog, obdržel cenu za svou dlouhodobou a příkladnou činnost v oblasti nakládání s vodou v krajině
- 2021: Petr Orel, vedoucí záchrané stanice v Bartošovicích, který stojí za projektem návratu orla skalního do České republiky

Zaostřeno na Jizerky od 2011

S nápadem pořádat fotografickou soutěž Zaostřeno na Jizerky přišel v roce 2011 František Pelc. Během své 12leté historie se již stala tradiční a mezi fotografy i veřejností velice oblíbenou. Hodnocení přihlášených snímků provádí odborná porota a jednu fotografii na výstavu vybírá i široká veřejnost prostřednictvím internetového hlasování na stránkách Libereckého deníku. Z širšího výběru vzniká putovní výstava, která je po celý rok k vidění ve vybraných obcích nejen na Liberecku, a z 13 nejkrásnějších fotografií vzniká každoročně benefiční kalendář Zaostřeno na Jizerky. Od počátku poslali fotografové celkem 2 349 snímků a vydáno bylo 17 600 výtisků kalendáře, který je pravidelně do posledního kousku rozprodán. Zapojují se autoři nejen z celé České republiky, ale také z Polska. Soutěž je určena pro všechny milovníky Jizerských hor, kteří jsou ochotni se s ostatními podělit o snímky, které zde zachytí. Smyslem je představit široké veřejnosti pohledy na toto krásné pohoří očima fotografů a povzbudit zájem o přírodu a její nezbytnou ochranu. Výtěžek z prodeje kalendářů putuje na projekty, které nadace podporuje a pomáhají Jizerským horám a jejich okolí. Benefiční kalendář tak má nejen potěšit, ale i pomoci přírodě jako takové.

Nadace
Ivana Dejmala
pro ochranu přírody

Historicky nejvýznamnější dárci nadace

Naše činnost je z velké části závislá na finanční pomoci dárců a sponzorů. Na tomto místě bychom chtěli poděkovat všem, kdo nás tímto způsobem podporují. Velice si vážíme důvěry, kterou v naši práci níže uvedené společnosti i jednotlivci vložili, a věříme, že ji neklameme. Společně tak systematicky chráníme a obnovujeme přírodní a krajinné prostředí České republiky. Díky výnosům z nadačního jmění, z jejichž části zajišťujeme provoz naší nadace, putují veškeré prostředky našich dárců a sponzorů na konkrétní projekty, které jsou v souladu s naším posláním.

Prins Bernhard Fonds
ŠKODA AUTO, a.s.
VGP Foundation
Nadace VIA
Nadace PRECIOSA
Liberecký kraj
Lesy České republiky, s.p.
Zdeněk Cendra
Československá obchodní banka a.s.
Nadace ČEZ
Britská ambasáda
Canon CZ, s.r.o.
ČEPS, a.s.
KNORR-BREMSE Systémy pro užitková vozidla ČR, s.r.o.
EUROVIA Kamenolomy, a.s.
Nadace THE KELLNER FAMILY FOUNDATION
UNILES, a.s.
Michal Mareš
HSBC Continental Europe, Czech Republic
Atlantic Center for the Environment

Podpořte nás do dalších

30 let

www.nadaceivanadejmala.cz/eshop

Za lesy! Za vodu! Za přírodu! Za Jizerky!

Kupte si benefiční předměty z jejichž výtěžku pomůžeme s konkrétním projektem.

VGP
FOUNDATION

SKODA

HSBC

uniles

Liberecký kraj

Graylyst

TTT
NADACE ČEZ

KNORR-BREMSE

DIAMO

čeps

Golden Gate

Canon

ČSOS

SVS

TRIMA

Tiskárna
BOFTISK

LIGRANIT
KÁMEN PRO VÁS

NORD
SERVIS S.R.O.

Pomozte nám do dalších 30 let s ochranou přírody a krajiny libovolným darem na náš účet.

bankovní
účet:

3463588/0300

web:

nadaceivanadejmala.cz

QR Platba

Nadace
Ivana Dejmalá
pro ochranu přírody

Jizerské hory

Čihadla

Kontakty:

Nadace Ivana Dejmal pro ochranu přírody

Sídlo nadace:

Vaňurova 465/20, 460 07 Liberec 3

IČ: 467 460 30

Kancelář a korespondenční adresa:

Matoušova 453/21, 460 01 Liberec 3

tel.: **486 131 091, 605 701 503** (Mgr. Ondřej Petrovský)

e-mail: **info@nadaceivanadejmala.cz**

web: **www.nadaceivanadejmala.cz**

Bankovní spojení:

ČSOB, a.s.,

pobočka Liberec,

č.ú.: **346 35 88/0300**

náklad: **1000 ks**

vydavatel: **Nadace Ivana Dejmal pro ochranu přírody**

grafický design: **Ing. Peter Jendrichovský**

www.grafikaliberec.eu